Zespół Szkół Muzycznych w Poznaniu

PAŃSTWOWA SZKOŁA MUZYCZNA II ST. IM. FRYDERYKA CHOPINA w ZESPOLE SZKÓŁ MUZYCZNYCH w POZNANIU

Program wychowawczo-profilaktyczny

na rok szkolny 2026/2027

Zespół Szkół Muzycznych
ul. Nieszawska 13A
61-021 Poznań

Tel. 61 8-666-129
e-mail: sekretariat@zsm.poznan.pl

Spis treści:

Wstęp ..... Strona 3
Podstawa prawna ..... Strona 3
Misja szkoły ..... Strona 5
Ogólne założenia programu wychowawczo-profilaktycznego szkoły ..... Strona 5
Charakterystyka środowiska szkolnego, sylwetka absolwenta ..... Strona 7
Wartości ważne dla społeczności szkolnej i powinności pracowników ..... Strona 8
Główne cele programu wychowawczo-profilaktycznego szkoły ..... Strona 10
Harmonogram działań wychowawczo-profilaktycznych ..... Strona 11
Ewaluacja ..... Strona 15
Literatura przedmiotu ..... Strona 16

Program wychowawczo-profilaktyczny został zatwierdzony przez:

- Radę rodziców
- Dyrektora ZSM

DYREKTOR
Zespołu Szkół Muzycznych w Poznaniu
z up. Joanna Karpacz

29.09.2026
.....
Data zatwierdzenia programu

.....
Podpis dyrektora

Aleksandra Jastes

.....
Podpis autorów programu

Wstęp:

Wychowanie to wspieranie dziecka w rozwoju ku pełnej dojrzałości w sferze muzycznej, emocjonalnej, intelektualnej, duchowej i społecznej, które powinno być wzmacniane i uzupełniane przez działania z zakresu profilaktyki dzieci i młodzieży (art. 1 pkt 3 ustawy Prawo oświatowe).

Szkoła jako środowisko wychowawcze ma za zadanie wspomagać uczniów w osiąganiu wszechstronnego rozwoju, kształtować postawy, umożliwiać korygowanie deficytów w celu optymalizacji osiągnięć edukacyjnych uczniów oraz zapobiegać zagrożeniom przez profilaktykę, przeciwdziałanie istniejącym zagrożeniom i wsparcie uczniów w trudnych sytuacjach.

1. Podstawa prawna:

- Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo Oświatowe (Dz. U. z 2017 r. poz. 59 z późn. zm.).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 sierpnia 2015 r. *w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii* (DZ. U. z 2015 r. poz. 1249).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 22 stycznia 2018 r. r. *zmieniające rozporządzenie w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjne i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii* (Dz. U. z 2018 r. poz. 214).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 lutego 2017 r. *w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej* (Dz.U. z 2017 r. poz. 356 z późn. zm.).

- Rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 6 września 2017 r. *w sprawie podstaw programowych kształcenia w zawodach szkolnictwa artystycznego w publicznych szkołach artystycznych* (Dz.U. z 2017 r. poz. 1793).
- Rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 6 września 2017 r. *w sprawie ramowych planów nauczania w publicznych szkołach i placówkach artystycznych* (Dz.U. z 2017 r. poz.1763).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z 9 sierpnia 2017 r. *w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach* (Dz.U. z 2017 r. poz. 1591).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. *w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym* (Dz.U. z 2017 r. poz. 1578, z późn. zm.).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 5 września 2017 r. *w sprawie szczegółowych zadań wiodących ośrodków koordynacyjno-rehabilitacyjno-opiekuńczych* (Dz.U. z 2017 r. poz. 1712).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 2 marca 2026 r. *w sprawie orzeczeń i opinii wydawanych przez zespoły orzekające działające w publicznych poradniach psychologiczno-pedagogicznych* (Dz.U. z 2026 r. poz. 428).
- Ustawa z dnia 13 maja 2016 roku *o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich* – (art 22b i następne tj. Dz.U. 2023 poz. 1304. z późn. zm.)
- Powszechna deklaracja praw człowieka.
- Statut szkoły.

2. Misja szkoły:

a) Stworzenie warunków młodzieży szczególnie uzdolnionej muzycznie do rozwijania talentu i jasno sprecyzowanych zainteresowań muzyką.

b) Wspomaganie wielopłaszczyznowego rozwoju młodych muzyków.

c) Uwrażliwienie na piękno i sztukę oraz wskazywanie jej humanistycznych wartości.

d) Rozbudzanie odpowiedzialności za własny rozwój artystyczny i kształtowanie charakteru w powiązaniu z szacunkiem dla drugiego człowieka.

3. Ogólne założenia programu wychowawczo-profilaktycznego szkoły:

a) Rodzice posiadają pierwotne i największe prawa wychowawcze w stosunku do swoich dzieci.

b) Szkoła wspiera rodzinę w dziedzinie wychowania gwarantując prawo do wychowania w duchu pokoju, wolności i równości z poszanowaniem godności człowieka.

c) Nauczyciele wspomagają rozwój osobowy ucznia we wszystkich wymiarach:

- intelektualnym,
- psychicznym,
- społecznym,
- zdrowotnym,
- moralnym,
- patriotycznym.

d) Szkoła dąży do kształtowania w uczniach szacunku dla dobra wspólnego, rodziny, społeczności lokalnej, państwowej, a także do rozwijania patriotyzmu jako wartości o podstawowym znaczeniu.

e) Młodzież otrzymuje w szkole pomoc w rozpoznawaniu wartości moralnych, w dokonywaniu wyborów i hierarchizacji tych wartości.

f) Szkoła pomaga w odpowiedzi na pytania o dalszą przyszłość edukacyjno - zawodową, wskazując na rzetelną pracę i uczciwość jako wartości prowadzące do realizacji przyjętych celów.

g) Opiekun klasy w celu realizacji zadań wychowawczych powinien:

- utrzymywać systematyczny i częsty kontakt z nauczycielami w celu koordynacji oddziaływań wychowawczych,

- śledzić postępy w nauce swoich wychowanków,
- współpracować z rodzicami i informować ich na bieżąco o ocenach i zachowaniu,
- współpracować z psychologiem i pedagogiem szkolnym,
- dbać o systematyczne uczęszczanie uczniów na zajęcia,
- kształtować właściwe stosunki pomiędzy uczniami, opierając się na tolerancji i poszanowaniu godności osoby ludzkiej,
- powiadamiać rodziców o przewidywanej dla ucznia ocenie niedostatecznej na miesiąc przed zakończeniem semestru.

h) Szkoła współpracuje z rodzicami w zakresie nauczania, wychowania i profilaktyki poprzez:

- organizowanie spotkań z rodzicami,
- zapoznanie rodziców ze szkolnym programem wychowawczo - profilaktycznym,
- zapoznanie rodziców z wewnątrzszkolnym systemem oceniania,
- zaznajomienie z przepisami dotyczącymi oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów,
- informowanie w każdym czasie o zachowaniu i postępach w nauce ucznia,
- zapoznanie rodziców z planem pracy wychowawczej,
- indywidualne kontakty nauczyciela z rodzicami,
- zapewnienie pomocy psychologiczno - pedagogicznej w zależności od rozpoznanych potrzeb i trudności.

4. Charakterystyka środowiska szkolnego, sylwetka absolwenta:

Państwowa Szkoła Muzyczna II stopnia im. Fryderyka Chopina w Zespole Szkół Muzycznych w Poznaniu, założona w 1945 roku, rekrutuje młodzież od 13 do 21 roku życia, przygotowuje ją do studiów muzycznych i działalności artystycznej. Społeczność PSM II stanowią uczniowie 7 – 8 klas szkół podstawowych, szkół ponadpodstawowych Poznania i Wielkopolski oraz studenci wyższych uczelni. Naukę w tej szkole wieńczy dyplom zawodowy. Działają tu chóry, zespoły kameralne, orkiestra symfoniczna, orkiestra dęta, big – band. Rokrocznie od 20 do 40 % absolwentów kontynuuje edukację muzyczną na uczelniach muzycznych. Szkoła kształci w cyklu sześcioletnim w specjalności instrumentalnej (dwadzieścia dwie specjalizacje) i rytmiki oraz w cyklu czteroletnim w specjalności wokalnej, wokalistyce jazzowej i instrumentalistyce jazzowej. Ważnym faktem jest, iż kształci wielopokoleniowo. Absolwenci tej szkoły wracają do niej jako świadomi rodzice wychowujący kolejne pokolenia wrażliwych na piękno wykonawców muzyki i odbiorców sztuki.

Absolwent Państwowej Szkoły Muzycznej II st. im. F. Chopina:

- przestrzega zasad kultury i etyki, prawa autorskiego oraz innych aktów prawnych związanych z ochroną dóbr kultury;
- zna historię dziedziny artystycznej, w obszarze której działa;
- posiada wiedzę niezbędną do prawidłowej realizacji zadań praktycznych w dziedzinie artystycznej, którą reprezentuje;
- zna związki między swoją i innymi dziedzinami sztuki;
- aktywnie uczestniczy w życiu kulturalnym;
- prezentuje swoje dokonania;
- kreatywnie realizuje zadania, wykazując się wrażliwością artystyczną;
- potrafi ocenić jakość wykonywanych zadań;
- realizuje indywidualnie i zespołowo zadania i projekty artystyczne w zakresie wyuczonej specjalności;
- pracuje w zespole w ramach przydzielonych zadań, biorąc współodpowiedzialność za efekt końcowy wspólnej pracy;
- nawiązuje kontakty i współpracuje z muzykami zespołu;
- przewiduje skutki podejmowanych działań;
- aktualizuje wiedzę i doskonali umiejętności zawodowe;
- wyszukuje, dokonuje wyboru i oceny informacji zawartych w różnych tekstach kultury;

– wykorzystuje technologię informacyjną i komunikacyjną w realizacji zadań artystycznych do pogłębienia wiedzy i doskonalenia umiejętności.

5. Wartości ważne dla społeczności szkolnej i powinności wychowawcze pracowników:

- Rozwój emocjonalny i artystyczny ucznia

Państwowa Szkoła Muzyczna II st. im. Fryderyka Chopina w Zespole Szkół Muzycznych w Poznaniu przygotowuje ucznia do wykonywania zadań w życiu publicznym i zawodowym, kształci szacunek dla rzetelnej pracy i zdobywania wiedzy, a także potrzebę dalszego uczenia się, doskonalenia i rozwoju. Nauczyciele szkoły wspomagają ten proces poprzez odkrywanie i rozwijanie talentów, predyspozycji i możliwości swoich podopiecznych, wspieranie ich twórczych postaw czy zachęcanie do własnych poszukiwań. Edukacja muzyczna i związane z nią aktywne i świadome uczestnictwo w kulturze wpływa na rozwój potrzeb związanych z odbiorem i rozumieniem kultury, rozwija sferę życia duchowego i emocjonalnego, daje możliwość lepszego poznania siebie w pracy indywidualnej i zespołowej, a także – co bardzo ważne w dzisiejszych czasach – wspiera w dokonywaniu właściwych wyborów moralnych i hierarchizacji wartości w codziennym życiu. Ze społecznego punktu widzenia nauka w szkole muzycznej sprzyja kształtowaniu wysokiej kultury osobistej, przekazywaniu dziedzictwa kulturowego oraz budowaniu postaw patriotycznych. Nie bez znaczenia pozostaje wpływ na uświadamianie dzieciom i młodzieży własnej indywidualności czy przygotowania do uczestnictwa w kulturze.

- Rozwój społeczno-kulturalny ucznia:

Nauczyciele stale dostosowują treści, metody i organizacji nauczania do możliwości psychofizycznych i emocjonalnych ucznia, pomagają w określaniu i nazywaniu uczuć, kształtowaniu poczucia estetyki i wrażliwości na piękno. Stwarzają uczniom optymalne warunki do pokonywania trudności, jakie wynikają z uczęszczania przez nich do dwóch szkół, a także reagują na wszelkie kłopoty i problemy rodzinne, jak również na zagrożenia ze środowisk szkodliwych i patologicznych. Bardzo ważnym elementem są prawidłowe relacje uczeń-nauczyciel, który rozwija w swoich podopiecznych poczucie bezpieczeństwa, kształtuje w nich empatię koleżeńską, poczucie życzliwości i szacunku, integruje społeczność szkolną uświadamiając o konieczności przestrzegania zasad kultury, a w ostatecznym rozrachunku – przygotowuje do wypełniania obywatelskich obowiązków.

- Rozwój moralny ucznia:

U podwalin rozwoju społecznego ucznia leżą przede wszystkim: wychowywanie w duchu poszanowania dla symboli narodowych i religijnych, uczenie dzieci i młodzieży aktywnego i świadomego odbioru kultury narodowej oraz przekazywanie systemu wartości, na bazie których kształtowała się polska kultura i tradycja narodowa. Wspierając rozwój ucznia nauczyciel zawsze dba o dostarczanie pozytywnych wzorców postępowania i wspomaga ucznia w rozwoju intelektualnych, psychicznym, społecznym, zdrowotnym, moralnym i duchowym. Poprzez świadome i celowe działanie, jasno określone kryteria ocen, wymagania programowe i wyraźnie sprecyzowane oczekiwania w stosunku do ucznia dba o jego rozwój, ukazuje perspektywy, włącza w proces pracy twórczej i wspólnie ustala poziom aspiracji, który odpowiada możliwościom wychowanka. Nauczyciel przygotowuje ucznia do uczestnictwa - zarówno czynnego jak i biernego – w życiu kulturalnym środowiska budując w uczniu poczucie piękna i estetyki. Rozmawia z nim, poznaje jego obserwacje, spostrzeżenia i preferencje muzyczne oraz pasje i zainteresowania pozamuzyczne.

- Współpraca nauczycieli z rodzicami:

Szkoła współpracuje z rodzicami mając jako naczelny cel dobro dziecka. Rodzice i nauczyciele powinni jasno i czytelnie sformułować swoje oczekiwania i życzenia w sprawach dotyczących wychowania i edukacji, wspólnie rozwiązując problemy związane z pogodzeniem nauki w dwóch szkołach. Nauczyciele przedmiotu głównego informują rodziców o wymaganiach edukacyjnych, a opiekunowie klas zaznajamiają ich podczas spotkań z szkolnym programem wychowawczo - profilaktycznym.

- Dbałość nauczycieli o jakość nauczania:

Nauczyciele przedmiotów artystycznych podnoszą jakość udzielanej pomocy psychologicznej i budują umiejętności stawiania sobie realnych celów w oparciu o swoje mocne strony. Osiągają to poprzez uczestniczenie w różnych formach doskonalenia zawodowego w zakresie kompetencji psychologicznych. Ma to na celu przede wszystkim wspieranie ucznia w realizowaniu programu muzycznego, umożliwianie mu współdecydowania o jego rozwoju artystycznym, np. poprzez wybór utworów muzycznych, a także uświadamianie uczniowi jego mocnych stron, np. techniki wykonawczej, muzykalności,

umiejętności dobrej organizacji pracy podczas ćwiczenia czy kształtowania poczucia własnej wartości ucznia, umiejętności pracy w zespole oraz wrażliwości.

6. Główne cele programu wychowawczo-profilaktycznego szkoły:

Naczelny cel wychowania: wychowanie człowieka odpowiedzialnego, potrafiącego rozpoznać w otaczającym świecie piękno, dobro, prawdę.

Profilaktyka: rozumiana jako chronienie młodego człowieka przed zagrożeniami i reagowanie na pojawiające się trudności.

Celem głównym jest ochrona ucznia przed zakłóceniami w rozwoju oraz przeciwdziałanie zachowaniom niepożądanym poprzez m.in. kształcenie umiejętności refleksji i pracy nad sobą oraz profilaktykę zachowań ryzykownych.

Cele szczegółowe programu:

- Wspomaganie rozwoju ucznia i doskonalenie warsztatu pracy artysty – muzyka oraz przygotowanie do dalszego rozwoju umiejętności na poziomie studiów wyższych.
- Kształtowanie postaw prospołecznych oraz profilaktyka zagrożeń i przeciwdziałanie zachowaniom ryzykownym.
- Pomoc psychologiczno - pedagogiczna.
- Doskonalenie kompetencji psychologiczno – pedagogicznych nauczycieli.

Cele szczegółowe określono na podstawie:

- wywiadu z nauczycielami,
- ankiety przeprowadzonej w wybranych klasach,
- obserwacji zachowań uczniów,
- informacji wyniesionych z dyskusji z rodzicami i przedstawicielami uczniów,
- zaleceń CEA.

7. Harmonogram działań wychowawczo-profilaktycznych 2026/2027

L.P	Zadanie	Sposób realizacji	Odbiorcy	Termin	Osoby odpowiedzialne i współpracujące
1.	Wspomaganie rozwoju ucznia w tym m.in. procesów uczenia się oraz doskonalenie warsztatu pracy artysty – muzyka i przygotowanie do dalszego rozwoju umiejętności na poziomie studiów wyższych.	Organizowanie koncertów, okolicznościowych audycji, przesłuchań i czynne w nich uczestnictwo uczniów. Towarzyszenie uczniom.	Uczniowie	Cały rok	Wicedyrektorzy ZSM, nauczyciele przedmiotów artystycznych, psycholog/ pedagog szkolny ZSM
		Uczestniczenie w muzycznym życiu Poznania (wyjścia do opery, filharmonii).	Uczniowie, rodzice	Cały rok	Nauczyciele przedmiotów artystycznych
		Spotkania z uczniami, rodzicami, porady konsultacje.	Uczniowie, rodzice	Cały rok	Opiekunowie klas, nauczyciele, psycholog/ pedagog szkolny ZSM
2.	Kształtowanie postaw prospołecznych oraz profilaktyka zagrożeń i przeciwdziałanie zachowaniom ryzykownym.	Uczestnictwo uczniów w koncertach, imprezach charytatywnych organizowanych przez różne instytucje i szkołę.	Uczniowie, rodzice	Cały rok	Dyrekcja ZSM, opiekunowie klas, nauczyciele przedmiotów artystycznych
		Spotkanie z okazji Dnia Edukacji Narodowej, koncert.	Nauczyciele, uczniowie	Październik 2026	Opiekunowie klas, nauczyciele
		Uroczystość szkolna z okazji Święta Niepodległości.	Uczniowie, rodzice	Listopad 2026	Nauczyciele, dyrekcja ZSM
		Zorganizowanie Wigilii klasowych.	Uczniowie, nauczyciele	Grudzień 2026	Opiekunowie klas

		Profilaktyka zagrożeń i zachowań ryzykownych w tym m.in. zapobieganie przemocy rówieśniczej, cyberprzemocy, profilaktyka uzależnień, promocja zdrowia. (Spotkania indywidualne, pogadanki, warsztaty, konsultacje w zależności od potrzeby).	Uczniowie, rodzice, nauczyciele	Cały rok	Psycholog/ pedagog szkolny ZSM, opiekunowie klas, nauczyciele, dyrekcja ZSM
		Dbanie o bezpieczeństwo w szkole i dostarczanie wiedzy dotyczącej profilaktyki zagrożeń w tym m.in. radzenia sobie w sytuacjach kryzysowych, przemocy, trudnościach. (pogadanki, konsultacje, materiały informacyjne, Standardy Ochrony Małoletnich).	Uczniowie, rodzice, nauczyciele	Cały rok	Dyrekcja ZSM, opiekunowie klas, nauczyciele, psycholog/ pedagog szkolny ZSM

3.	Pomoc psychologiczno-pedagogiczna.	Porady i konsultacje indywidualne – pomoc w radzeniu sobie ze zgłaszanymi trudnościami, wsparcie w zakresie rozpoznanych potrzeb i trudności. Wspomaganie rozwoju ucznia zdolnego (w tym m.in. radzenie sobie ze stresem, tremą, relacje rówieśnicze, proces uczenia się).	Uczniowie, rodzice, nauczyciele	Cały rok	Psycholog/ pedagog szkolny ZSM
		Interwencja w sytuacjach kryzysowych.	Uczniowie	Cały rok	Psycholog/ pedagog szkolny ZSM
		Warsztaty, prelekcje, szkolenia doskonalące dla kadry. (Materiały informacyjne, procedury, spotkania w zależności od potrzeby).	Nauczyciele	Cały rok	Psycholog/ pedagog szkolny ZSM
		Dostarczanie wiedzy o instytucjach świadczących pomoc na terenie Poznania i specyfice funkcjonowania instytucji pomocowych (konsultacje, materiały informacyjne).	Uczniowie, rodzice, nauczyciele	Cały rok	Psycholog/ pedagog szkolny ZSM, opiekunowie klas

		Dostarczanie wiedzy na temat mechanizmów uzależnień i przemocy oraz sposobów przeciwdziałania nim (spotkania indywidualne, konsultacje, materiały informacyjne).	Uczniowie, rodzice, nauczyciele	Cały rok	Psycholog/ pedagog szkolny ZSM
		Budowanie prawidłowych relacji wśród uczniów. Dbanie o bezpieczeństwo w szkole. (Pogadanki i konsultacje, materiały informacyjne, Standardy Ochrony Małoletnich).	Uczniowie, rodzice, nauczyciele	Cały rok	Nauczyciele, opiekunowie klas, psycholog/ pedagog szkolny ZSM, dyrekcja ZSM
4.	Doskonalenie kompetencji psychologiczno – pedagogicznych nauczycieli (w tym m.in. dobrej komunikacji i relacji uczeń – nauczyciel).	Doskonalenie zawodowe nauczycieli. Organizowanie szkoleń, warsztatów, spotkań, konsultacji.	Nauczyciele	Cały rok	Dyrekcja ZSM, psycholog/ pedagog ZSM, kierownicy sekcji, nauczyciele
		Włączanie nauczycieli w organizację pomocy psych. - ped. dla uczniów oraz poszerzanie przez nauczycieli znajomości literatury psych. i ped. kształcenia artystycznego.	Nauczyciele, uczniowie, rodzice	Cały rok	Dyrekcja ZSM, psycholog/pedagog szkolny ZSM, kierownicy sekcji, opiekunowie klas, nauczyciele przedmiotów głównych
		Nauczenie rozpoznawania emocji i rozładowywania napięcia bez szkody dla siebie i innych	Uczniowie, nauczyciele	Cały rok	Nauczyciele, psycholog/ pedagog szkolny ZSM, opiekunowie klas

		(pogadanki, konsultacje, materiały informacyjne).			

8. Ewaluacja:

Skuteczność programu profilaktyczno-wychowawczego, obok bieżącego monitorowania oraz samooceny osób zaangażowanych w jego realizację, oceniana będzie pod koniec roku szkolnego. Informacje niezbędne do ewaluacji będą uzyskiwane za pomocą narzędzi, takich jak:

- bezpośrednie rozmowy z uczniami i rodzicami,
- obserwacje uczniów – prowadzenie dokumentacji przez opiekunów klas, nauczycieli, psychologa/pedagoga szkolnego,
- informacje zwrotne,
- analiza dokumentów istniejących w szkole (notatki, protokoły, plany pracy, sprawozdania),
- rozmowy z nauczycielami i opiekunami klas.

Uzyskane wyniki posłużą do analizy przeprowadzonych działań – ich skuteczności, interpretacji wyników, możliwości i zagrożeń na przyszłość oraz potrzeby wprowadzenia ewentualnych zmian. Na podstawie wyników opracowane zostaną również zalecenia i propozycje do przyszłych działań, ich rodzajów i zakresów obszarów tematycznych.

9. Literatura przedmiotu:

- U. Bissinger-Ćwierz, *Raport: Jakość programów wychowawczych oraz szkolnych programów profilaktyki realizowanych w szkolnictwie artystycznym w roku szkolnym 2012/2013*. CEA, Lublin 2013, dostęp: https://cea-art.pl/poradnictwo/RAPORT_jakosc_programow.pdf

- U. Bissinger-Ćwierz, *Jakość programów wychowawczych oraz szkolnych programów profilaktyki realizowanych w szkolnictwie artystycznym – wybrane zagadnienia z raportu CEA*. Zeszyty Psychologiczno-Pedagogiczne CEA, nr 2, Warszawa 2014, dostęp: https://cea-art.pl/pub/z-2-caly-m.pdf

- U. Bissinger-Ćwierz, Profilaktyka uzależnień w szkolnictwie artystycznym – podsumowanie ogólnopolskiego projektu CEA. Zeszyty Psychologiczno-Pedagogiczne CEA, nr 3, Warszawa 2015, dostęp: https://cea-art.pl/pub/z_3_caly_m.pdf

- U. Bissinger-Ćwierz, *Psychopedagogiczne metody pracy z uczniem najmłodszym oraz uczniem ryzyka dysleksji w szkole muzycznej. Poradnik dla nauczycieli klas instrumentalnych zawierający ponad 50 ćwiczeń i zabaw wspomagających grę na instrumencie.* CEA, Warszawa 2016, dostęp: https://cea-art.pl/pub/Psychopedagogiczne_metody_pracy.pdf

- D. Macander, Metody i sposoby prowadzenia diagnozy w szkole i placówce oświatowej [w:] M. Konopczyński, J. Borowik i in., *Program wychowawczo-profilaktyczny szkoły i placówki oświatowej*. ORE, Warszawa 2017, dostęp: https://www.ore.edu.pl/2017/05/program-wychowawczo-profilaktyczny/

- E. Sokołowska, *Model monitoring-interwencja-profilaktyka-promocja w pracy z uczniem zdolnym*. Zeszyty Psychologiczno-Pedagogiczne CEA, nr 1, Warszawa 2013, dostęp: https://cea-art.pl/pub/Zeszyty%20Psychologiczno-Pedagogiczne%20CEA%20-%20Zeszyt%20nr%201.pdf

- J. Śmieszchalska, *Profilaktyka dolegliwości wynikających ce specyfiki gry na instrumentach muzycznych – nowe wyzwanie dla nauczycieli*. Zeszyty Psychologiczno-Pedagogiczne CEA, nr 3, Warszawa 2015, dostęp: https://cea-art.pl/pub/z_3_caly_m.pdf

- M. Wieczorek, *Program wychowawczo-profilaktyczny szkoły i placówki*. ORE, Warszawa 2018, dostęp: http://www.bc.ore.edu.pl/Content/922/Program+wychowaczo-profilaktyczny+krok+po+kroku.pdf
- B. Wojtanowska-Janusz, *Realizacja programów wychowawczych na przykładzie szkół muzycznych bez pionu ogólnokształcącego w regionie lubelskim.* Zeszyty Psychologiczno-Pedagogiczne CEA, nr 3, Warszawa 2015, dostęp: https://cea-art.pl/pub/z_3_caly_m.pdf
- B. Wojtanowska-Janusz, *Rola wsparcia psychologicznego w budowaniu odporności psychicznej uczniów szkół muzycznych*. Zeszyty Psychologiczno-Pedagogiczne CEA, nr 4, Warszawa 2017, dostęp: https://cea-art.pl/pub/CEA-z-4-maly.pdf
- Wojtaszek, *Profilaktyka i higiena głosu w muzycznej edukacji dzieci i młodzieży*. Zeszyty Psychologiczno-Pedagogiczne CEA, nr 3, Warszawa 2015, dostęp: https://cea-art.pl/pub/z_3_caly_m.pdf